

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Urtos/1/2022
Identifikačné číslo spisu:	5021010024
Dátum vydania rozhodnutia:	16.02.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Pavol Farkaš
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:5021010024.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Pavla Farkaša a sudcov JUDr. Martiny Zeleňakovej a JUDr. Dušana Krč - Šeberu, v trestnej veci odsúdeného T. R., v konaní o podmienéčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody vykonávaného na základe rozsudku Krajského súdu v Žiline z 10. septembra 2020, sp. zn. 0Ntc/11/2020 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. októbra 2020, sp. zn. 1Urto/4/2020 o uznaní a výkone rozsudku súdu Landesgericht St. Pölten, Rakúsko, sp. zn. 16Hv 58/19t z 25. septembra 2019, na neverejnom zasadnutí konanom v Bratislave 16. februára 2022, o sťažnosti odsúdeného T. R. proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 25. novembra 2021, sp. zn. 0Ntc/24/2021, takto

rozhodol:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažnosť odsúdeného T. R. z a m i e t a.

Odôvodnenie

Napadnutým uznesením Krajský súd v Žiline (ďalej tiež „krajský súd“ alebo „súd prvého stupňa“) rozhodol tak, že podľa § 415 ods. 1 Trestného poriadku, § 66 ods. 1 písm. b) Trestného zákona, § 18 ods. 1 zákona číslo 549/2011 Z. z. o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii zamietol návrh odsúdeného T. R., narodeného XX. Y. XXXX v A., trvale bytom A., R. č. XXX, t. č. vo výkone trestu odňatia slobody v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Hrnčiarovce nad Parnou, na podmienéčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený rozsudkom Krajského súdu v Žiline z 10. septembra 2020, sp. zn. 0Ntc/11/2020 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. októbra 2020 sp. zn. 1Urto/4/2020, ktorým bol uznaný rozsudok súdu Landesgericht St. Pölten, Rakúsko, sp. zn. 16Hv 58/19t z 25. septembra 2019 pre zločin obchodovania s omamnými látkami podľa § 28a ods. 1, druhý, tretí prípad, ods. 4 číslo 3 zákona o omamných látkach a iné vo výmere 4 (štyri) roky, na výkon ktorého bol zaradený do ústavu s minimálnym stupňom stráženia.

Proti tomuto uzneseniu podal odsúdený T. R. (ďalej tiež „odsúdený“ alebo „sťažovateľ“) v zákonom stanovenej lehote, priamo do zápisnice o verejnom zasadnutí, riadne a včas sťažnosť.

V písomných dôvodoch podanej sťažnosti odsúdený vyjadril názor, že z posudkov tak slovenských, ako

aj rakúskych ústavov, kde vykonával trest odňatia slobody plyní, že došlo k jeho prevýchove, keďže chce viesť riadny život, prehodnotil svoje doterajšie správanie a život, ktorý viedol pred výkonom trestu odňatia slobody s tým, že už ďalej nebude páchať trestnú činnosť, program zaobchádzania plní, jeho správanie je na požadovanej úrovni, čím preukázal schopnosť viesť riadny život, rešpektovať zákon a riadiť sa spoločenskými normami. Namietal, že krajský súd založil svoje rozhodnutie o zamietnutí jeho návrhu na podmienkové prepustenie v prevažnej miere na jeho trestnej minulosti, čo je však v rozpore s komentárom k § 66 Trestného zákona a zdôraznil, že trestný čin, ohľadom ktorého trest vykonáva, bol spáchaný v Rakúskej republike, preto argument krajského súdu, že na území Slovenskej republiky by mu bol uložený trest odňatia slobody v rozmedzí od 10 do 15 rokov nie je na mieste, navyše z rozsudku sp. zn. 0Ntc/11/2020 plyní, že pre neuvedenie výšky hodnoty omamných látok, nie je možné právnu kvalifikáciu sporného skutku jednoznačne ustáliť, v dôsledku čoho nie je, podľa názoru sťažovateľa, jednoznačné, či by mu takáto sankcia na území Slovenskej republiky v konečnom dôsledku skutočne hrozila. Ďalej vyjadril názor, že hodnotenie rizika recidívy z jeho strany Ústavom na výkon trestu odňatia slobody Hrnčiarovce nad Parnou, o ktoré súd prvého stupňa oprel svoje rozhodnutie, nie je správne, pretože vychádza len zo štatistických tabuliek, šablón a nehodnotí konkrétne jeho osobu, pričom do stredného stupňa hodnotenia sa opätovne dostal len kvôli zohľadneniu jeho predchádzajúceho odsúdenia. Na základe uvedeného uzavrel, že jediným argumentom, pre ktorý nebolo jeho návrhu na podmienkové prepustenie vyhovieť, bolo jeho predošlé odsúdenie, pričom krajský súd sa podľa jeho názoru samotným priebehom výkonu jeho trestu odňatia slobody nezaoberal. Preto žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky riadne posúdil všetky skutočnosti, zaujal stanovisko k rozhodnutiu krajského súdu, prípadne toto rozhodnutie zmenil.

Následne Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) preskúmal v zmysle § 192 ods. 1 písm. a), písm. b) Trestného poriadku správnosť výroku napadnutého uznesenia, proti ktorému podal odsúdený sťažnosť, ako i konanie tomuto výroku napadnutého uznesenia predchádzajúce a dospel k záveru, že podaná sťažnosť nie je dôvodná.

Podľa § 66 ods. 1 písm. b) Trestného zákona súd môže odsúdeného podmienkové prepustiť na slobodu, ak odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojim správaním preukázal polepšenie a môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život, a ak ide o osobu odsúdenú za zločin po výkone dvoch tretín uloženého nepodmieneného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmieneného trestu odňatia slobody.

Podľa § 66 ods. 2 Trestného zákona pri rozhodovaní o podmienkovom prepustení súd prihliadne aj na povahu spáchaného trestného činu a na to, v akom ústave na výkon trestu odsúdený trest vykonáva.

Podľa § 415 ods. 1, veta prvá, Trestného poriadku o podmienkovom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody rozhoduje súd na návrh prokurátora, riaditeľa ústavu na výkon väzby alebo riaditeľa ústavu na výkon trestu odňatia slobody, v ktorom sa trest vykonáva, záujmového združenia občanov alebo na návrh odsúdeného na verejnom zasadnutí.

Súd, ktorý rozhodol o uznaní a výkone rozhodnutia, je oprávnený prijať všetky následné rozhodnutia spojené s výkonom trestnej sankcie vrátane podmienkového prepustenia odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody (§ 18 ods. 1 zákona č. 549/2011 Z. z. o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii a o zmene a doplnení zákona č. 221/2006 Z. z. o výkone väzby v znení neskorších predpisov).

Z vyššie citovaných ustanovení vyplýva, že na podmienkové prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody odsúdený nemá automatický nárok. K jeho podmienkovému prepusteniu môže súd pristúpiť len, ak vykonané dokazovanie vedie k spoľahlivému záveru, že u odsúdeného boli splnené zákonom stanovené podmienky, a to tak formálneho, ako aj materiálneho charakteru. Formálnou podmienkou podmienkového prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody je vykonanie zákonom stanovenej časti uloženého trestu. Materiálnymi podmienkami je potrebné rozumieť v prvom rade preukázanie polepšenia

odsúdeného a v druhom rade preukázanie skutočnosti, že je možné od odsúdeného dôvodne očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život.

Z predloženého spisu je zrejmé, že odsúdený v prejednávanej veci vykonáva trest odňatia slobody vo výmere 4 rokov, so zaradením pre jeho výkon do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom strázenia, uložený mu rozsudkom súdu Landesgericht St. Pölten, Rakúsko, sp. zn. 16Hv 58/19t z 25. septembra 2019, uznaným na území Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Žiline z 10. septembra 2020, sp. zn. 0Ntc/11/2020 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. októbra 2020, sp. zn. 1Urto/4/2020.

Vo vzťahu k formálnym podmienkam podmieneného prepustenia odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody ohľadom uznaného trestu je nutné uviesť, že z hľadiska posúdenia dotknutého trestného činu ako prečinu, zločinu alebo obzvlášť závažného zločinu vo vzťahu k podmienke výkonu určitej časti trestu pri podmienenom prepustení (§ 66, § 67 Trestného zákona) je rozhodujúca právna kvalifikácia podľa cudzieho rozhodnutia (a týmto rozhodnutím kvalifikačne použitého zákona iného štátu), ktoré bolo uznané príslušným súdom Slovenskej republiky, a to z hľadiska kritérií uvedených v § 10 a v § 11 Trestného zákona (forma zavinenia a trestná sadzba trestu odňatia slobody). [Publikované rozhodnutie č. 13 uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) č. 2/2016].

Používajúc vyššie uvedené kritériá je potrebné trestný čin, zo spáchania ktorého bol odsúdený uznaný vinným, posúdiť ako zločin. Konanie odsúdeného bolo totiž uznaným rozhodnutím právne posúdené ako zločin obchodovania s omamnými látkami podľa § 28a ods. 1, druhý, tretí prípad, ods. 4 číslo 3 zákona o omamných látkach (bod I.A.) a zločin obchodovania s omamnými látkami podľa § 28a ods. 1, piaty prípad, ods. 2 číslo 3 zákona o omamných látkach (bod I.B.), teda ako úmyselný trestný čin, za ktorý je možné uložiť trest odňatia slobody vo výmere od 1 do 15 rokov.

To potom znamená, že v prejednávanej veci sa pre naplnenie formálnych podmienok pre podmienené prepustenie odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody vyžaduje výkon dvoch tretín, teda 2 rokov a 8 mesiacov. Túto formálnu podmienku pre podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody odsúdený splnil ku dňu 10. augusta 2021.

Vo vzťahu k posúdeniu splnenia materiálnych podmienok podmieneného prepustenia odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody súd skúma, či u odsúdeného došlo k polepšeniu, teda či prebehol proces vnútornej premeny jeho osobnosti oprávňujúci „nádej“, že v budúcnosti povedie riadny život, v rámci čoho musí zväziť aj závažnosť a povahu trestných činov, ktorých sa vykonávaný trest týka, plnenie si povinností vo výkone trestu odňatia slobody.

Polepšenie je vývojový proces vnútornej premeny páchatelovej osobnosti, ktorý sa navonok prejavuje v jeho správaní. Dobré správanie odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody však samé osebe automaticky neznamená, že sa polepšil, pretože môže byť aj len prejavom jeho vonkajšej adaptácie na prostredie väznice, nie náznak skutočných zmien jeho osobnosti (primerane rozhodnutie publikované v Zbierke pod číslom R 37/1973).

Materiálnu podmienku možnosti očakávať, že odsúdený v budúcnosti povedie riadny život v zmysle § 66 ods. 1 písm. b) Trestného zákona je potrebné skúmať aj pri zohľadnení okolností jeho predchádzajúceho života, vrátane jeho skorších odsúdení (primerane rozhodnutie publikované v Zbierke pod číslom R 5/2017).

Z ustálenej súdnej praxe teda vyplýva, že len dobré správanie sa odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody samé osebe ešte nemusí byť prejavom, že sa polepšil, pretože môže ísť len o prispôbenie sa podmienkam výkonu trestu odňatia slobody prípadne o účelové konanie motivované výlučne snahou byť podmienené prepustený, ktoré po odpadnutí motivácie dobrého správania nedáva záruku, že odsúdený povedie riadny život. K splneniu materiálnych podmienok pre podmienené prepustenie odsúdeného z

výkonu trestu odňatia slobody, teda dôjde až vtedy, keď vykonané dokazovanie predstavuje spoľahlivý podklad pre záver, že sa vo výkone trestu odňatia slobody dobre správa, pretože si uvedomuje nesprávnosť svojho doterajšieho konania spočívajúceho v páchaní trestnej činnosti, je odhodlaný viacej takto nekonať, došlo uňho k zmene škodlivých návykov a nevhodných charakterových vlastností, ktoré viedli k páchaniu trestnej činnosti. Len pasívne prispôsobenie sa podmienkam výkonu trestu odňatia slobody pre podmiennečné prepustenie z výkonu takéhoto trestu zjavne nestačí.

Na tomto mieste si je nutné ešte uvedomiť, že trest, z výkonu ktorého chce byť odsúdený podmiennečne prepustený, mu bol uložený právoplatným odsudzujúcim rozsudkom, ktorý nie je možné v rámci konania o podmiennečnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody preskúmať, meniť ani rušiť, a to ani z pohľadu, či uložený trest je primeraný, zákonný, správny, pretože by tým dochádzalo k neprípustnej zmene právoplatných rozhodnutí mimo rámca mimoriadnych opravných prostriedkov. Vyššie označený rakúsky súd, ktorý odsúdenému dotknutý trest uložil dospel k záveru, že na jeho nápravu a ochranu spoločnosti pred páchaním trestnej činnosti z jeho strany je potrebný práve trest vo výmere 4 rokov, pričom slovenské súdy v rámci rozhodovania o podmiennečnom prepustení odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody nie sú oprávnené tento záver preskúmať a v dôsledku toho ani uložený trest meniť.

Dobrodenie zákona v podobe možnosti podmiennečného prepustenia odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody je preto viazané na pomerne prísne vyššie uvedené formálne a materiálne podmienky a len v prípade spoľahlivého zistenia, preukázania ich splnenia môže (nemusí) byť odsúdený podmiennečne prepustený z výkonu trestu odňatia slobody, inak celý trest vykoná. Je preto vecou odsúdeného, aby si svojím správaním a plnením si svojich povinností vo výkone trestu odňatia slobody, teda svojím aktívnym prístupom vytvoril podmienky pre svoje podmiennečné prepustenie.

Z predloženého spisu, a to najmä odpisu registra trestov je zrejmé, že odsúdený sa v minulosti opakovane dopúšťal trestnej činnosti (4-krát), a to aj trestnej činnosti v zásade rovnakej [zločin nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), písm. d) Trestného zákona], ohľadom akej v súčasnosti trest odňatia slobody vykonáva. V osobe odsúdeného ide teda o špeciálneho recidivistu. Z výkonu trestu odňatia slobody za „drogovú trestnú činnosť“ spáchanú na území Slovenskej republiky (odsúdenie Okresným súdom Žilina sp. zn. 28T/10/2007 z 8. marca 2007 podľa § 172 ods. 1 Trestného zákona na trest odňatia slobody vo výmere 3 rokov) bol podmiennečne prepustený.

Z hodnotenia Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Hrnčiarovce nad Parnou plynie, že správanie odsúdeného bolo na požadovanej úrovni, program zaobchádzania plnil, počas výkonu trestu odňatia slobody nebol disciplinárne odmenený ani potrestaný s tým, že jeho resocializačnú prognózu s ohľadom na jeho trestnú minulosť hodnotí ako menej priaznivú.

Zo správ rakúskeho ústavu na výkon trestu odňatia slobody plynie, že odsúdený sa podrobil procesu spracovania deliktu (problematika závislosti) s tým, že spolupracoval motivovane a preukázal dobrú schopnosť sebareflexie vo vzťahu k vlastnému užívaniu návykových látok, bol zamestnaný, pričom pridelené práce vykonával usilovne, promptne, samostatne a k maximálnej spokojnosti s tým, že mu vznikol nárok na odmenu za prácu, počas výkonu trestu odňatia slobody sa správval v súlade s ústavným poriadkom, prejavoval vzorné bezchybné konanie, ako aj vynikajúce správanie, nedopustil sa žiadneho porušenia poriadku.

Z uvedených správ však neplynie, že by odsúdený získal disciplinárnu odmenu alebo akýkoľvek iný ekvivalent odmeny svedčiaci o osobitnej aktivite obvineného preukazujúcej jeho polepšenie do takej miery, že by bolo možné urobiť záver o tom, že už doterajší výkon trestu odňatia slobody splnil uňho svoj účel, a preto už jeho ďalší výkon nie je potrebný.

Je potrebné súdu prvého stupňa prisvedčiť, že odsúdený vykonáva trest uložený za závažnú trestnú činnosť, ktorou obchodovanie s omamnými látkami nepochybne je. Vo vzťahu k posúdeniu závažnosti

jeho konania, a to aj s pohľadu slovenského Trestného zákona sa žiada uviesť, že v takzvanej skutkovej vete uznaného rozhodnutia sa síce hodnota omamných látok neuvádza, avšak je z nej zrejmé, že odsúdený predal omamné látky minimálne 6 osobám, čo znamená, že toto jeho konanie by bolo potrebné posúdiť aj podľa § 172 ods. 1 písm. c), ods. 2 písm. c) Trestného zákona v spojení s § 138 písm. j) Trestného zákona (spáchanie trestného činu na viacerých osobách ako závažnejší spôsob konania) a § 127 ods. 12 Trestného zákona (viacerými osobami sa rozumejú najmenej 3 osoby), v zmysle ktorého je možné páchatelovi takéhoto konania uložiť trest odňatia slobody v rozmedzí od 10 do 15 rokov. Nepochybne teda aj z pohľadu slovenského právneho poriadku, odsúdený vykonáva trest za závažné konanie, pritom podľa § 66 ods. 2 Trestného zákona pri rozhodovaní o podmienčnom prepustení súd musí prihliadať aj na povahu spáchaného trestného činu.

Vzhľadom teda na to, že odsúdený po celú dobu výkonu trestu odňatia slobody nezískal žiadnu disciplinárnu odmenu, relatívne dobré hodnotenie jeho správania sa v podmienkach výkonu trestu odňatia slobody je nutné hodnotiť len ako prispôsobenie sa podmienkam výkonu trestu odňatia slobody, nepredstavuje však preukázanie polepsenia. Odsúdený sa v minulosti trestnej činnosti (a to v podstate aj rovnakej) dopúšťal opakovane. Uvedené potom nasvedčuje tomu, že odsúdený má ľahostajný prístup k dodržiavaniu všeobecne záväzných a akceptovaných pravidiel správania sa, pričom tento záver výrazným spôsobom podporuje aj fakt, že v minulosti z výkonu trestu odňatia slobody podmienčne prepustený už bol. Teda šancu preukázať, že na jeho prevýchovu nie je potrebné pôsobiť výkonom celého trestu, ale postačí aj jeho časť, už dostal. Napriek tomu ju nevyužil a po nej sa dopustil ďalšej trestnej činnosti. Tieto okolnosti potom naznačujú zvýšené riziko, že v prípade prepustenia odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody, sa trestnej činnosti opätovne dopustí. Ústav, v ktorom odsúdený trest odňatia slobody vykonáva, hodnotí jeho resocializačnú prognózu ako menej priaznivú. Niet preto záruky a ani spoľahlivého dôvodného predpokladu, že odsúdený v budúcnosti riadny život povedie.

Najvyšší súd dospel teda k záveru, že odsúdený T. R. materiálne podmienky podmienčného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody nespĺňa, a preto ho nie je možné z výkonu trestu, ktorý aktuálne vykonáva, podmienčne prepustiť.

Preto senát najvyššieho súdu jednomyselne rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia, teda sťažnosť odsúdeného postupom podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ako nedôvodnú zamietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.